

ТАҚРИЗИ

роҳбари илмӣ ба таҳқиқи диссертатсионии Чой Миҳи дар мавзӯи: «Тасвири забонии ҷаҳон дар паремияҳои забонҳои тоҷикӣ ва қуриёӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) аз рӯи ихтисоси 6D021300 – Забоншиносӣ (6D021310– Забоншиносии типологӣ ва муқобилавӣ пешниҳод шудааст.

Мубрамии мавзӯи таҳқиқи диссертатсионӣ. Диссертатсияи мазкур ба пажӯҳиши паремияҳои забонҳои тоҷикӣ ва қуриёӣ ҳамчун ҷузъи муҳимми тасвири забонии ҷаҳон бахшида шудааст.

Забонҳои тоҷикӣ ва қуриёӣ ба оилаҳои гуногуни забоншиносӣ тааллуқ доранд. Дар шароити кунунӣ бо тавсеаи равобити ду кишвар таваҷҷуҳ ба забони қуриёӣ хеле афзоиш ёфтааст. Аммо робитаи дуру дароз, шароити таърихӣ робитаи доимӣ ва таъсири байниҳамдигарӣ, ҷӣ дар соҳаи забон ва ҷӣ дар самтҳои дигари фарҳанг, ва махсусан, дар эҷодиёти халқ – фолклор ҳамчун замина ва бунёди муносибатҳои мардуми тоҷику қуриёӣҳо хизмат мекард. Муносибатҳои Тоҷикистону Қуриёро дар ин соҳаҳо мутахассисони соҳаи забоншиносӣ, махсусан, диалектологҳо, адабиётшиносон, фолклоршиносон инкишоф медиҳанд.

Нокифоя омӯхта шудани вижагиҳои лингвофарҳангии зарбулмасал ва дигар анвои паремияҳо дар забони тоҷикӣ бо ҷанбаи муқоисавӣ заминаи мубрамият ва аҳаммияти мавзӯ гардидааст. Таҳқику баррасии вожагони таркиби паремияҳо (зарбулмасалу мақолҳо) имкон медиҳад, ки захираи забонӣ ва иқтидори нутқ, ки манбаи устувори ғанисозии луғавии забони ҳозираи тоҷикӣ мебошад, самаранок муайян карда шавад, низоми ономасиологии он такмил дода шавад, рушди маъноӣ ва хусусиятҳои сохтории воҳидҳои луғавӣ пайгирӣ карда шаванд.

Чой Миҳӣ 24 майи соли 1961 дар шаҳри Теғуи Кореяи Ҷанубӣ таваллуд шудааст. Баъди хатми мактаби миёна ба Донишгоҳи кемеңги Кореяи Ҷанубӣ дохил шуда, онро соли 2004 хатм намудааст.

Аз соли 2005 дар Донишкадаи давлатии забонҳои Тоҷикистон ҳозира Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода ба ҳайси омӯзгори фанни забони қуриёӣ кор ва фаъолият намудааст. Аз соли 2011 то инҷониб дар маркази забонмӯзии Шоҳ Сечонг, ки дар назди Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба

номи Сотим Улуғзода чойгир аст, ба ҳайси роҳбари марказ фаъолият намуда истодааст.

Номбурда бо фармоиши ректор № 283-3д аз 31.08.2022 ба ҳайси доктор PhD, доктор аз рӯи ихтисоси 6D021300 – Забоншиносӣ (6D021310– Забоншиносии типологӣ ва муқобилавӣ қабул шуда, онро 25.06.2025, бо фармоиши №273-4д хатм намудааст.

Кори диссертатсионии Чой Миҳи дар мавзуи: «Тасвири забонии ҷаҳон дар паремияҳои забонҳои тоҷикӣ ва куриёӣ» аз муқаддима, се боб, хулоса ва рӯйхати адабиёт иборат буда, бобҳои он дар навбати худ ба зербобҳо ҷудо мешаванд.

Дар муқаддима мубрамии мавзуи илмӣ асоснок карда шуда, дараҷаҳои таҳқиқи мавзуи илмӣ, робитаи таҳқиқот бо барномаҳо арзёбӣ гардида, объект ва мавзуи таҳқиқ, мақсад ва вазифаҳои он, асосҳои назарӣ ва методологӣ, навгониҳои илмӣ, назариявӣ ва амалӣ муайян карда шудаанд.

Боби якуми диссертатсия “Асосҳои назариявии таҳқиқи паремия дар забонҳои тоҷикӣ ва куриёӣ” унвон гирифта, дар он мафҳуми «паремия» дар асоси фикру ақидаи забоншиносони тоҷику куриёӣ шарҳ дода шудааст. Ҷамчунин, дар ин боб тасвири паремиологияи ҷаҳон ҳамчун ҷузъи тасвири забонии ҷаҳон нишон дода шудааст.

Боби дууми диссертатсия “Мавқеи зарбулмасалу мақолҳо дар забонҳои тоҷикӣ ва куриёӣ” номгузорӣ шудааст. Дар фасли якуми боби дуум, ки “Таснифи мавзуии зарбулмасалҳо мақолҳо дар забонҳои тоҷикӣ ва куриёӣ” номгузорӣ шудааст, таснифи мавзуии зарбулмасалу мақолҳо дар забонҳои мавриди назар нишон дода шудааст. Дар зербоби аввали боби дуум маълумоти умумӣ доир ба ҷойгоҳи концепти шодӣ” дар концептосфераи забонӣ-фарҳангӣ дода шудааст. Фасли дууми боби дуум таҳти унвони “Зарбулмасалу мақолҳои таҷассумкунандаи сухан ва гуфтор дар забонҳои тоҷикӣ ва куриёӣ” ба таҳлили зарбулмасалу мақолҳои таҷассумкунандаи сухан ва гуфтор дар забонҳои тоҷикӣ ва куриёӣ бахшида шудааст. Дар раванди

баррасии мавзӯ дар боби дуюм барои тақвияти фикру андеша намунаҳо аз осори адибону шоирони тоҷику қуриё оварда шудааст.

Дар фасли сеюми боби дуюм таҳти унвони “Зарбулмасалу мақолҳои таҷассумкунандаи ҳайвоноти гуногун дар забонҳои қуриёӣ ва тоҷикӣ” зарбулмасалу мақолҳои таҷассумкунандаи ҳайвоноти гуногун дар забонҳои муқоисашаванда мавриди таҳлил қарор гирифтаанд.

Дар фасли чоруми боби дуюм таҳти унвони “Зарбулмасалу мақолҳои бо ҷузъи “узвҳои инсон” дар забонҳои қуриёӣ ва тоҷикӣ” зарбулмасалу мақолҳои забонҳои тоҷикӣ ва қуриёӣ узвҳои инсон, ки нақши қалонро мебозанд, таҳлилу баррасӣ гаштаанд.

Фасли панҷуми боби дуюм «Мавқеи калимаву истилоҳоти ифодакунандаи ғизо дар зарбулмасалу мақолҳои забонҳои тоҷикӣ ва қуриёӣ» номгузорӣ шуда, он фарогири масъалаи мавқеи калимаву истилоҳоти ифодакунандаи ғизо дар зарбулмасалу мақолҳои забонҳои тоҷикӣ ва қуриёӣ мебошад.

Боби сеюми диссертатсия «Вижагиҳои забонию фарҳангии зарбулмасалу мақолҳо дар забонҳои тоҷикӣ ва қуриёӣ» ном дошта, зарбулмасалу мақолҳои мавриди баррасӣ қарор гирифтаанд, ки дар онҳо масоили хонаводагӣ, арзишҳои миллию фарҳангӣ дар зарбулмасалу мақолҳои забонҳои тоҷикӣ ва қуриёӣ нишон дода шудааст. Ҳамчунин, муносибати тоҷикзабонон ва қуриёизабонон инъикос гаштааст.

Хулосаҳо ва тавсияҳои илмие, ки дар диссертатсия тавсия дода шудаанд, бо методологияи муносибати низоммандӣ, концепсияи илмии забоншиносӣ асоснок гардида, ба методҳои назариявӣ ва таҷрибавии таҳқиқот таъяс мекунанд. Хулоса ва тавсияҳои илмии диссертатсия барои омӯзиши амалии забонҳои тоҷикӣ ва қуриёӣ, барои тарҷумонҳо хизмат қарда метавонад. Ҳамин тариқ, диссертант кӯшидааст, он мақсад ва вазифаҳои, ки дар паҷуҳиши мавзӯи мавриди назар гузоштааст, иҷро намояд ва муваффақ ҳам шудааст. Дар давраи ба паҷуҳиш машғул гаштан, худро ҳамчун

муҳаккиқи кордон, доно ва моҳир нишон додааст. Дар ҷараёни кор адабиёти зиёдеро омӯхтааст.

Хулоса, диссертатсияи Чой Миҳи дар мавзӯи: «Тасвири забони ҷаҳон дар паремияҳои забонҳои тоҷикӣ ва қуриёӣ» таҳқиқоти илмӣ баанҷомрасида буда, ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267) ва Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия ва автореферати диссертатсия (қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 31 уми март соли 2021 №3) ҷавобгӯ буда, ҷиҳати сазовор гардидан ба дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD) – доктор аз рӯи ихтисоси 6D021300 – Забоншиносӣ (6D 02.13.10 - Забоншиносии типологӣ ва муқобилавӣ) арзанда аст ва барои Ҷимоя пешниҳод мегардад.

Роҳбари илмӣ:

доктори илмҳои филологӣ, профессори
кафедраи забонҳои хориҷии АМИТ

Чамшедов Парвонахон

«30» декабри соли 2025

Нишонӣ: 734025, ҶТ, ш. Душанбе, кӯчаи Турсунзада 30

хучраи - 16

Тел: +992 919002053

E:mail: pjam07@mail.ru

Имзои профессор Чамшедова Парвонахонро

«Тасдиқ менамоям»

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои
маҳсуси АМИТ

Акрамзода Толиб

Нишонӣ: 734025 Республика Таджикистан,

шаҳри Душанбе хиёбони Рудаки 33

Телефон: 2210328

Сайт: amit.tj

«30» декабри соли 2025